

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертасияи Абдуллозода Шодмон Абдулло дар мавзуи «Такмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ) пешниҳод гардидааст.

Дар автореферати диссертатсия Абдуллозода Ш.А. бо дарназардошти аҳаммияти стратегӣ доштани НБО-и Роғун мавзуи таҳқиқи диссертатсиониро бо овардани далелҳои илмӣ муҳим ва мубрам нишон додааст.

Дар арсаи ҷаҳон зиёда аз 60 ҳазор иншооти гидротехникӣ бо обанборҳо фаъолият доранд, ки онҳо барои обёрӣ, истехсоли нерӯи барқ, танзими ҷараёни об, киштиронӣ ва истироҳат пешбинӣ шудаанд.

Оморҳои ҷаҳонӣ ва рӯйдодҳои солҳои охир далелат медиҳанд, ки хатари воқеии осеб дидан ё ҳатто вайрон шудани иншооти гидротехникӣ вучуд дорад. Ҳодисаҳои фоҷиавии садамаҳо дар иншооти оббандӣ дар минтақаҳои гуногуни ҷаҳон ба қайд гирифта шудаанд.

Муаллиф дар натиҷаи таҳқиқоти анҷомдодаи худ асоснок намудааст, ки усул ва дастгоҳи пешниҳодшудаи ҷенкунии кондуктометрии барқи обҳои минералии сершуда имкон медиҳад, ки ҷенкуниҳо ҳам дар агрегати маҳлул барои тайёр кардани маҳлули намакҳои сер ва ҳам дар ҳаёти системаҳои автоматии ҷенкунӣ барои назорати доимии дараҷаи сер шудани маҳлули шӯр амалӣ карда шаванд.

Ҳисобҳо, ки дар асоси моделсозии математикӣ оид ба ҳалшавии сарпӯши қабати намак гузаронида шуданд, як бори дигар зарурати таъсиси тадбирҳои муҳандисии муҳофизатӣ бар зидди суффозияро дар шакли сементатсияи зичкунӣ ва сакфӣи сарғаҳи қабати намакро тасдиқ мекунанд.

Абдуллозода Ш.А. пешниҳод намудааст, ки назорати ҳарорати об дар тӯли кубури пезометрӣ дар пояи тарқиши Ёнахш, ки қабати намак аз он берун меояд, метавонад барои муайян кардани хусусиятҳои ҷинсҳои қабати намак ва ташаккули роҳи ҷинсҳои концентратсияшуда истифода шавад.

Аҳаммияти амалии диссертатсия дар таҳияи тавсияҳо ва ҷорабиниҳои мушаххас ҷиҳати ҳифзи қабати намак бо роҳи такмил додани усулҳои назорати сифати сементатсия зоҳир мегардад. Пешниҳодҳои муаллиф дар мисоли таҳияи модели математикӣ ва методикаи ҳисобкунии амалӣ барои ҳалшавии қабати намак ҳангоми

ташаккули роҳи полоиши чамъшуда метаонад дар амалияи кор истифода шаванд. Натиҷаи таҳқиқот нишон медиҳад, ки хусусияти асосии геологияи мавзеи сарбанди НОБ-и Роғун мавҷудияти қабати ғафси намак дар таҳкурсии сарбанд мебошад. Баландии максималии дар ибтидо ба нақша гирифташуда 335 м аст. Вақте ки обанбор бо об пур мешавад, ҷараёни полоишӣ ба вучуд меояд, ки намакро ҳал мекунад. Барои аз шусташавӣ муҳофизат кардани қабати намак ва пешгирии шаклдигаркунии бебозгашт дар танай сарбанд тадбирҳо оид ба сементатсияи сарғаҳи қабати намак ва сохтани пардаи гидравликӣ ва намак пешбинӣ шудаанд.

Дар ҷараёни гузаронидани таҷрибаҳои сахроии геологӣ-геофизикӣ дар соҳили чапи неругоҳи оби барқии Роғун, дар тарқиши Ёнахш, ки қабати намак берун мебарояд, натиҷаҳои ба даст овардашуда ҳам аз ҷиҳати миқдор ва ҳам аз лиҳози сифат мувофиқ бо маълумоти таҷрибавии таҳқиқоти пешинаи сахроӣ мебошанд. Таҳқиқоти сахроӣ бо усулҳои пармакунии чоҳҳо ва гирифтани кернҳо, инчунин бо асбобҳои кондуктометрӣ ва термометрӣ гузаронида шуданд.

Сохтори таҳқиқи диссертатсионӣ аз муқаддима, чаҳор боб ва хулосаҳо иборат аст. Ҳаҷми умумии кор 155 саҳифа (аз ҷумла 137 саҳ. матни асосӣ), 36 расм, 23 ҷадвал, 5 замима, рӯйхати адабиёти истифодашуда 125 номгӯйро дар бар мегирад.

Натиҷаҳои ба дастовардашудаи муҳими рисола дар конфронсҳои зерини илмӣ-амалӣ, байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ (НИПК) пешниҳод ва муҳокима карда шудаанд: Сездаҳумин мактаби байналмилалии термофизикӣ «Термофизика ва технологияҳои иттилоотӣ» дар пойгоҳи ИМО, Г ва Э АМИТ ва ДТТ ба номи академик М.С. Осимӣ, Душанбе – Тамбов, 2022; Конфронси байналмилалии илмӣ-амалӣ «Манбаҳои об, инноватсия, сарфаю ҳифзи захираҳо ва энергия», Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, 2023; Конфронси байналмилалии илмӣ-амалӣ «XIII Хониши Ломоносовӣ», қисмати III. Илмҳои табиӣ, Душанбе, 2023; Конфронси ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ (бо иштироки байналмилалӣ) «Термоиктисод ва хосиятҳои термофизикии моддаҳо», Душанбе, 2023; Конфронси ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ «Заминаҳои ташаккулёбии ҳамгироии илм ва истехсолот дар шароити рушди технологияҳои техникӣ»; Семинари илмӣ «Таҳлили натиҷаҳо ва тақмили назорати сифати корҳои сементатсияи қисми болоии қабати намак», ДДД, Данғара, 2024; Конфронси байналмилалии илмӣ-амалӣ «Таҳияи илмҳои математикӣ, дақиқ ва табиӣ вобаста ба таҳсил ва истехсолот», Данғара, 2024.

Бо вучуди чанбаҳои мусбат, ифодаи якчанд нуктаҳоро мавриди таваҷҷӯҳ мешуморем:

1. Дар матни автореферат баъзан хатогиҳои имлоӣ ва техникӣ ба назар мерасанд;

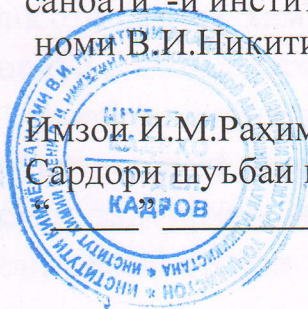
2. Натиҷаҳои ҳисобкунии андозаи шуста шудани қабри қабати намак дар масофаи 100 м пас аз 1 сол дар ҷадвали 9 оварда шуда, аммо ба он тавзеҳоти муфассал дода нашудааст.

Дар маҷмӯъ эродҳои номбаршудаи автореферат арзиши илмии онро коҳиш намедиханд. Аз ҳамин лиҳоз, автореферати кори диссертатсионии Абдуллозода Шодмон Абдулло дар мавзӯи «Такмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ аз рӯйи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ) муҳтавои мухтасари таҳқиқоти мукамал ва ба анҷом расидаи илмӣ ба ҳисоб рафта, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ сазовор аст.

Такриздиханда:

Мудири озмоишгоҳи
“Қорқарди комплекси ашё ва партовҳои
саноатӣ”-и институти кимиёи ба
номи В.И.Никитини АМИТ.н.и.т.

Имзои И.М.Раҳимовро тасдиқ мекунам.
Сардори шӯъбаи кадрҳо.

_____ соли 2026

Раҳимов И.М.

Раҳимова Ф.А.